

İlgili Kanun / Madde
4688 S. KGSK/10

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2024/6294
Karar No. 2024/10213
Tarihi: 27.06.2024

- SENDİKA OLAĞAN GENEL KURULU
- SENDİKA OLAĞANÜSTÜ GENEL KURULU
- OLAĞANÜSTÜ GENEL KURUL İÇİN GENEL KURULU ZORUNLU KILAN OBJEKTİF NEDENLERİN BULUNMASININ GEREKTİĞİ
- OLAĞANÜSTÜ GENEL KURUL TOPLANMASINI GEREKTİRECEK SEBEPLERİN BULUNMAMASI NEDENİYLE SENDİKA YÖNETİM KURULU KARARININ İPTALİ

ÖZETİ: Genel kurul, sendikaların iradesini yansıtan nihai karar organıdır. Genel kurullar bakımından asıl olan ise olağan genel kuruldur. Olağan genel kurul, kanunda ve daha kısa bir süre belirlenmesi koşuluyla tüzükte öngörülen sürelerde düzenli şekilde yapılmak zorunda olunan ve yapılması için herhangi bir sebebin ortaya çıkması gerekli olmayan genel kuruldur. 4688 sayılı Kanun'un 10 uncu maddesinin dördüncü fıkrası ise "Olağanüstü genel kurul, yönetim kurulu veya denetleme kurulunun gerekli gördüğü durumlarda ya da genel kurul üye veya delegelerinin beşte birinin yazılı isteği üzerine en geç altmış gün içinde toplanır." şeklindedir.

Olağanüstü genel kurul, ancak genel kurulun olağanüstü şekilde toplanmasını gerektirir nitelikte objektif haklı sebeplerin bulunması hâlinde söz konusu olan istisnai nitelikteki genel kuruldur.

Olağanüstü genel kurulun toplanması için, bu yönde objektif haklı sebeplerin bulunması ve bu durumun ispatlanması gerekmekte olup ayrıca olağanüstü genel kurul isteminin başka bir şekilde çözülemeyecek bir

sorunu çözmeye yönelik olması gerekmektedir. Bununla birlikte inceleme konusu davada, Sendikanın olağanüstü genel kurula gitmesi için objektif, haklı ve somut gerekçeler mevcut olmayıp bu anlamda ispatlanan bir durum söz konusu değildir. Bu itibarla İlk Derece Mahkemesince davanın kabulü ile Sendika Yönetim Kurulunun 19.09.2023 tarihli ve 38 sayılı kararının Sendikada Olağanüstü Genel Kurul yapılmasına ilişkin kısmının iptaline karar verilmesi gerekirken eksik inceleme sonucunda yazılı şekilde hüküm tesisi ve bu karara karşı yapılan istinaf başvurusunun esastan reddi kararı hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Taraflar arasındaki sendika yönetim kurulu kararının iptali davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın reddine karar verilmiştir.

Kararın davacı vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince başvurunun esastan reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildi.

Davacı vekilince temyiz incelemesinin duruşmalı olarak yapılması istenilmiş ise de; inceleme konusu dava, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) 369 uncu maddesinde temyizde duruşmaya tâbi davalar arasında belirtilmediğinden duruşma isteminin reddi ile incelemenin dosya üzerinden yapılmasına karar verilmiş olmakla; dava dosyası için Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosya dakibelgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı asıl dava dilekçesinde; Sendikanın kuruluşundan itibaren genel başkanlığını yapmakta olduğunu, 19.09.2023 tarihli Sendika Yönetim Kurulu toplantısı tamamlandıktan sonra 18.11.2023 tarihine kadar Tüzük değişikliği ve seçimli olağanüstü genel kurul yapılmasına oy çokluğuyla karar verildiğine ilişkin Yönetim Kurulu *whatsapp* grubunda paylaşım yapıldığını, 19.09.2023 tarihli karara ilişkin şerh beyanı verdiğini, 19.09.2023 tarihli seçimli olağanüstü genel kurul kararı ve Tüzük değişikliği kararının usul ve kanuna aykırı olduğunu, Tüzük'ün 21 inci maddesi gereğince gündem dışında ve toplantı bitiminde seçimli olağanüstü genel kurul ve Tüzük değişikliği kararı alındığını, seçimli olağanüstü genel kurul kararı ve Tüzük değişikliği yönünde karar alınmasının hukuki dayanağı bulunmadığını, olağan genel kurulun 1,5 yıl önce yapılmış olması, aynı tarihlerde Tüzük değişikliğinin de yapılmış olması, alınan kararın toplantı bitirildikten sonra alınmış

olması, ileri sürülen iddialar ile ilgili somut bir delil sunulmamış olması, iddiaların haksız ve soyut olması, bu yönde objektif ve ciddi sebepler bulunmaması nedeniyle hukuki dayanağının olmadığını, Tüzük'ün 17 nci maddesi gereğince olağanüstü genel kurul ve Tüzük değişikliği talebinin haklı ve gerekçeli olmak zorunda olduğunu, 19.09.2023 tarihli alınan kararın keyfi olduğunu, 08.09.2023 tarihinde tüm Yönetim Kurulu üyelerine bilgilendirme mektubu ilettiğini, kanun ve Tüzük kapsamında yürütmekte olduğu başkanlık görevi ile ilgili iddiaların gerçeği yansıtmadığı gibi sendikanın işleyişine, sendikanın güvenilirliğine de zarar verici nitelikte olduğunu, 19.09.2023 tarihli kararın toplantı gündemine alınmadan ve toplantı bittikten sonra alınmış olması, yönetim kurulu kararlarının çoğunlukla oy birliği ile alınıyor oluşu, seçimli olağanüstü genel kurul ve Tüzük değişikliği talebinin soyut ve mesnetsiz iddialara dayanması, bu hususta somut bilgi, belge ve delil bulunmaması, olağanüstü genel kurul kararının istisnai nitelikte olması, Sendikanın amacı dışına çıkarak sendikal faaliyetleri yerine getirmek için harcaması gereken zamanı seçim sürecine harcayacak olması, 15 ay önce olağan genel kurulun ve Tüzük değişikliğinin yapılmış olması, seçim sürecine girilmesi hâlinde sendikal çalışmaların ve projelerin uygulanmasının sekteye uğrayacak olması hususları dikkate alındığında kararın hukuka aykırı olduğunu belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle seçimli Olağanüstü Genel Kurul icrasına ilişkin 19.09.2023 tarihli Sendika Yönetim Kurulu kararının iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; 19.09.2023 tarihli Yönetim Kurulu gündeminin 5 inci maddesinin seçimli Tüzük değişikliği, olağanüstü genel kurul çağrısı ve toplantısı yapılması nedeniyle ve aynı gündem maddesinin 14.09.2023 tarihli Yönetim Kurulu gündeminin 11 inci maddesi olarak belirlenmiş olup anılan tarihte toplantı sürecine yetişmediği için 19.09.2023 tarihinde tekrar gündeme getirildiğini, Sendika Tüzüğü'nün "*Yönetim kurulu çalışma esaslı başlıklı 21/2 maddesinde yönetim kurulu idari işlerden sorumlu yönetim kurulu üyesinin hazırladığı gündemdeki konuları ve gerekli gördüğü öteki konuları görüşerek karara bağlar.*" şeklindeki hükmü nedeniyle, Sendika Tüzüğü'nün 17 nci maddesine göre "*Sendika Olağanüstü Genel Kurulu*" başlıklı 17 nci maddesinin birinci bendinde "*Sendika olağanüstü genel kurulunun yönetim kurulunun gerekli gördüğü hallerde sendika yönetim kurulu kararı ile toplanır.*" denildiğini; yani Sendika Yönetim Kurulu kararının olağanüstü genel kurul kararı alması için bir sebep belirtmesi ve objektif nedene dayalı olmasının aranmayacağını, dava konusu Yönetim Kurulunun 19.09.2023 tarihli kararının usul ve kanuna uygun olduğunu belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; Sendika Yönetim Kurulunun başkan ve bir kısım üyeleri arasında ayrımcılık yapıp yapılmadığı, eşit davranılıp davranılmadığı nedenlerine dayalı bir şekilde oluşmuş

bir ikiye bölünmüşlük, kutuplaşma, bir kısım Yönetim Kurulu üyelerine kendilerine haksızlık yapıldığı, eşit davranılmadığı düşünce ve itirazları kapsamında davacı başkanın da aksine iddia ve beyanları herhangi bir tarafın haklı ve haksız olmasına ilişkin usulüne uygun yapılmış bir disiplin soruşturması olmaksızın Sendika Yönetim Kurulu içerisinde uyumsuzluk, tartışmalılık ve iki başlılık anlamlarına gelecek Yönetim Kurulu uyumsuzluğunun bir şekilde karar ve oylamalara da yansdığı, Tüzük ve kanun hükümlerine göre Sendika Genel Merkez Yönetim Kurulunun üyelerinin çıkarlarını uyum ve ahenk içerisinde yürütmeleri ve bu doğrultuda üyelerin seçimine ve Tüzük değişikliğine başvurmaları sonucunu doğuran iptale konu 19.09.2023 tarihli Yönetim Kurulu kararının gündemde olmadığı davacı iddiasının yerinde olmadığı, sonuçta Sendika yetkili organlarının seçimine ve kararına başvurması sonucunu doğuran 19.09.2023 tarihli Tüzük değişikliği ve Seçimli Olağanüstü Genel Kurul kararının usul ve kanuna aykırı olmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. İstinaf Sebepleri

Davacı vekili; dava dilekçesinde belirttiği sebeplerle kararın kaldırılmasını talep etmiştir.

C. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; Tüzük ve Kanun'daki düzenlemeler dikkate alındığında, Sendika Olağanüstü Genel Kurulunun, somut olayda olduğu gibi Yönetim Kurulunca *gerekli görüldüğü hâllerde* toplanabileceği, bunun için alınan kararda ayrıca somut gerekçelerin belirtilmesinin gerekmediği gibi iptali istenen Yönetim Kurulu kararında ise başkanlık kavramının görev ve yetkisinin netleştirilmesi konusunda Tüzük'te gerekli değişikliklerin yapılması, son iki denetleme raporunda yer alan kararlar Yönetim Kurulunda değerlendirilmediğinden Genel Kurulda görüşülmesinin uygun olacağı; ayrıca genel başkan tarafından Yönetim Kurulu üyelerine iyiniyet kuralı ve ölçülülük ilkesini aşarak baskı aracı olarak yazılan yazılar, bilgi talepli yazıların tüm Yönetim Kurulu üyelerine yazılmaması sebebiyle ayrımcılık yapılması, başkanlık kavramı gibi Tüzük'te eksikliği hissedilen hususlar sebebiyle gerekçeli bir şekilde Olağanüstü Genel Kurul kararı alındığı gerekçesiyle başvurunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili temyiz başvurusunda bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Davacı vekili; dava ve istinaf dilekçelerinde belirttiği sebeplerle Bölge Adliye Mahkemesi kararının bozularak ortadan kaldırılması istemi ile temyiz yoluna başvurmuştur.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık, Sendikada Olağanüstü Genel Kurul icra edilmesine ilişkin Sendika Yönetim Kurulu kararının hukuka aykırı olup olmadığı noktasında toplanmaktadır.

2. İlgili Hukuk

1.6100 sayılı Kanun'un 369 uncu maddesinin birinci fıkrası ile 371 inci maddesi.

2. 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'nun (4688 sayılı Kanun) "*Genel kurulların toplantı zamanı ve karar yeter sayısı*" kenar başlıklı 10 uncu maddesi şöyledir:

"Sendika veya konfederasyonun ilk genel kurulu tüzel kişilik kazanmasından başlayarak altı ay içinde yapılır.

(Değişik ikinci fıkra: 4/4/2012-6289/8 md.) Olağan genel kurul toplantıları dört yıl aşmamak üzere tüzüklerde belirtilen sürede yapılır.

(Değişik üçüncü fıkra: 4/4/2012-6289/8 md.) İki genel kurul toplantısı arasındaki döneme ilişkin faaliyet ve hesap raporu, denetleme kurulu veya denetçi raporu ile gelecek döneme ilişkin bütçe önerisi, genel kurula katılacakları toplantı tarihinden en az onbeş gün önce yazılı veya elektronik ortamda gönderilir ve internet sitesinde ilan edilir.

Olağanüstü genel kurul, yönetim kurulu veya denetleme kurulunun gerekli gördüğü durumlarda ya da genel kurul üye veya delegelerinin beşte birinin yazılı isteği üzerine en geç altmış gün içinde toplanır.

Genel kurula çağrı yönetim kurulu tarafından yapılır.

Toplantı yeter sayısı üye ya da delege tamsayısının salt çoğunluğudur. İlk toplantıda yeter sayı sağlanamazsa, ikinci toplantı en çok onbeş gün sonraya bırakılabilir. Bu toplantıda salt çoğunluk aranmaz.

Karar yeter sayısı toplantıya katılan üye veya delege sayısının salt çoğunluğudur.

Yukarıdaki hükümlere aykırı hareket eden sendika şubesi, sendika veya konfederasyon yönetim kuruluna; üyelerinden birinin veya durumu tespit eden Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının başvurusu üzerine, iş davalarına bakmakla görevli mahkeme kararı ile işten el çektilir. Bu takdirde görevli mahkeme, genel kurulu kanun ve tüzük hükümleri gereğince altmış gününü geçmemek kaydıyla en kısa zamanda toplamak ve yeni yönetim kurulu seçilinceye kadar cari işleri yürütmekle görevli olmak üzere Medenî Kanun hükümleri gereğince bir veya üç kayyum tayin eder."

3. Sendika Tüzüğü.

3. Değerlendirme

1. Tarafların iddia, savunma ve dayandıkları belgelere, uyuşmazlığın hukuki

nitelendirilmesi ile uygulanması gereken hukuk kurallarına, dava şartlarına, yargılamaya hâkim olan ilkelere, ispat kurallarına ve temyiz olunan kararda belirtilen gerekçelere göre davacı vekilinin aşağıdaki paragrafların kapsamı dışındaki temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

2. 4688 sayılı Kanun'un 3 üncü maddesinde sendikalar, *"Kamu görevlilerinin ortak ekonomik, sosyal ve meslekî hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek için oluşturdukları tüzel kişiliğe sahip kuruluşlar"* olarak tanımlanmıştır. 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 51 inci maddesi de aynı doğrultudadır. Aynı maddenin son fıkrasında ise sendikaların yönetim ve işleyişlerinin demokrasi esaslarına aykırı olamayacağı vurgulanmıştır.

3. 4688 sayılı Kanun'un 8 inci maddesinde, genel kurulun, sendika ve subelerin zorunlu organlarından olduğu belirtilmiştir. Genel kurulun görev ve yetkileri, 4688 sayılı Kanun'un 12 nci maddesinde düzenlenmiştir. Maddeye göre sendika organlarının seçimi yetkisi de genel kuruldadır. Bu itibarla, sendikanın yönetim, denetim ve disiplin kurulu üyelerinin belirlendiği genel kurulların, demokratik esaslar doğrultusunda icra edilmesi, sendika içi demokrasinin gerçekleşmesi yönünden son derece önemlidir. Bu cümleden olarak, bir sendikanın demokratik yapıya sahip olup olmadığına ilişkin en somut ölçüler genel kurulun yapısı ve işleyişinde aranmalıdır (Fevzi Şahlanan, Sendikaların İşleyişinin Demokratik İlkelere Uygunluğu, İstanbul, 1980, s.119).

4. Genel kurul, sendikaların iradesini yansıtan nihai karar organıdır. Genel kurullar bakımından asıl olan ise olağan genel kuruldur. Olağan genel kurul, kanunda ve daha kısa bir süre belirlenmesi koşuluyla tüzükte öngörülen sürelerde düzenli şekilde yapılmak zorunda olunan ve yapılması için herhangi bir sebebin ortaya çıkması gerekli olmayan genel kuruldur. 4688 sayılı Kanun'un 10 uncu maddesinin dördüncü fıkrası ise *"Olağanüstü genel kurul, yönetim kurulu veya denetleme kurulunun gerekli gördüğü durumlarda ya da genel kurul üye veya delegelerinin beşte birinin yazılı isteği üzerine en geç altmış gün içinde toplanır."* şeklindedir.

5. Olağanüstü genel kurul, ancak genel kurulun olağanüstü şekilde toplanmasını gerektirir nitelikte objektif haklı sebeplerin bulunması hâlinde söz konusu olan istisnai nitelikteki genel kuruldur. Bu husus 4688 sayılı Kanun'un 43 üncü maddesi atfı ile uygulama alanı bulan 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun 12 nci maddesinin gerekçesinde *"Uygulamada seçimi kaybeden grubun beşte bir delege imzasını toplayıp hiçbir gerekçe göstermeden olağanüstü genel kurul talebinde bulunması her zaman karşılaşılan bir durumdur. Bu nedenle üye ve delegeler tarafından yapılacak olağanüstü genel kurul isteklerinin "iyi niyet kuralına" uygun haklı veya geçerli bir sebebe dayandırılması veya olağanüstü genel kurul isteminin olağan genel kurul ile çözülemeyecek bir sorunu çözmeye yönelik olması aranmıştır."* şeklinde ifade edilmiştir.

6. Bu genel açıklamalar ışığında temyiz itirazları değerlendirilmelidir. Somut uyuşmazlıkta Sendika Yönetim Kurulunun 19.09.2023 tarihli ve 38 sayılı kararı ile Seçimli Olağanüstü Genel Kurul icrasına karar verilmiştir. Sendika Yönetim Kurulu

kararında; "Genel Başkan tarafından yönetim kurulu üyelerine iyiniyet kuralı ve ölçülülük ilkesini aşarak baskı aracı olarak yazılan yazılar, bilgi talepli yazıların tüm yk üyelerine yazılmaması sebebiyle ayrımcılık yapılması, denetleme raporunda belirtilen ve başkanlık kavramı gibi tüzükte eksikliği hissedilen hususlar sebebiyle; gerekli organizasyonun yapılabilmesi için tarihi, yeri ve gündemi yönetim kurulu tarafından daha sonra açıklanmak üzere, 18 Kasım 2023 tarihine kadar tüzük değişikli ve seçimli olağanüstü genel kurul yapılması ..." hususları olağanüstü genel kurul gerekçesi olarak belirtilmiştir.

7. Olağanüstü genel kurulun toplanması için, bu yönde objektif haklı sebeplerin bulunması ve bu durumun ispatlanması gerekmekte olup ayrıca olağanüstü genel kurul isteminin başka bir şekilde çözülemeyecek bir sorunu çözmeye yönelik olması gerekmektedir. Bununla birlikte inceleme konusu davada, Sendikanın olağanüstü genel kurula gitmesi için objektif, haklı ve somut gerekçeler mevcut olmayıp bu anlamda ispatlanan bir durum söz konusu değildir. Bu itibarla İlk Derece Mahkemesince davanın kabulü ile Sendika Yönetim Kurulunun 19.09.2023 tarihli ve 38 sayılı kararının Sendikada Olağanüstü Genel Kurul yapılmasına ilişkin kısmının iptaline karar verilmesi gerekirken eksik inceleme sonucunda yazılı şekilde hüküm tesisi ve bu karara karşı yapılan istinaf başvurusunun esaslan reddi kararı hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

1. Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esaslan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının **ORTADAN KALDIRILMASINA,**

2. İlk Derece Mahkemesi kararının **BOZULMASINA,**

Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde ilgiliye iadesine,

Dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

27.06.2024 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.